

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

(Dalje.)

8.

Ves dan je blodila Jerica po črnem gozdu in je iskala Kekca in Tinko. Klicala je tako dolgo, da je postala popolnoma hrupava in ni mogla več vpiti. Šla je bila naravnost v tisto smer, od koder so prihajali glasovi Kekčeve piščalke. A zaman je iskala kroginkrog. Našla ni niti najmanjšega sledu za bratcem in sestrico. Zato pa je bila vsa obupana. Nase niti mislila ni — o, skoro je pozabila, da jo je pognala mačeha z doma in da mora čez gore k teti Nežari. Plazila se je med grmovjem in skalami, da je bila že vsa opraskana po obrazu, rokah in nogah. Raztrgala si je bila že vso obleko; a vendar še ni nehala iskati. Plezala je po skalah, ki so ji zastopile tupatam pot; trudoma se je plazila preko globokih jarkov, ki jih je bil poln razsežni gozd. Zdelo se ji je, da je pretaknila že vsak kotiček po divjem zagorskem svetu. A Kekca in Tinke nikjer! — In Jerica se je razžalostila. Sedla je na trato, pa si je zakrila obraz z rokami. O, mislila je na mačeho in njeno bolest; mislila na skrbi, ki tarejo zdaj mačeho, ker ni Kekca in Tinke že dva dni od nikoder. Pa je Jerica dobro vedela, da misli zdaj mačeha, češ, samo Jerica je vsega kriva. Gledaj, v svoji hudobnosti je izvabila malopridna Jerica Tinko in Kekca v gore, pa ju je pustila tam, da sta zašla kdovekam. Vse to je storila Jerica samo zaradi tega, da bi se maščevala, ker so jo zapodili od hiše. Jerica je vedela dobro, da misli mačeha tako grdo o njej. Zato pa jo je bolelo, tako jako bolelo, da je na glas zajokala sredi gozdne trate.

»Oj, Kekec! Oj, Tinka! Zakaj sta mi napravila to, zakaj? Zakaj nista počakala, kakor sem vama naročila? Pa bi bila vaju lepo privedla domov, in ne bilo bi zdaj te žalosti, oj, ne bilo...«

Tako je govorila Jerica in je jokala. Dolgo, dolgo je sedela na trati, pa ni vedela, kaj bi storila. Prepričana je bila, da ne najde Kekca in Tinke nič več. Sam Bog ve, kaj se jima je pripetilo, da je nista počakala tam gori na senožeti? Najbrže je vsega kriv samo Kekec, ta nesrečni Kekec, ki je tako nepotrpežljiv in trimast. Na svojo roko je šel s senožeti v gozd in je zavel tudi Tinko. Na, pa ju išči zdaj, če veš, kam sta šla! — Nemara pa sta našla pravo pot, pa sta že doma? Him, mogoče! Kekec je pač zijačast in neroden; a srečo ima, povsod ima srečo, pa se izmuzne iz vsake nezgode. Kaj, če se mu je tudi zdaj posrečilo in je našel pravo pot? — Jerica se je domislila tega, in odleglo ji je. Obrisala si je oči in je vstala. — »Pojdem, naravnost do doma pojdem«, je sklenila sama pri sebi. »Mogoče sta Kekec in Tinka že doma. A če ju ni, povem vse ljudem, in pojdejo ju iskat«.

Tako je sklenila Jerica. Naglo se je spustila navzdol po črnem gozdu. Slišala je že šumenje gorskega potoka in zato je vedela, da ni več daleč dolinica. In resnično — čez pol ure je že stala kraj proda. Mračilo se je že, in vrhovi belih gorá so že goreli v jasni rdečici. A Jerica se ni bala noči. Sezula si je črevlje, pa je prebredla deroč potok. Nato se je splazila skozi gosto rušje, ki se je širilo onkraj proda daleč gor do belih snežišč. In še preden je legla noč na zagorski svet, je stala Jerica že na poti, ki se je vila skozi rušje.

»Hvala Bogu — na poti sem!« se je oddahnila Jerica in je sedla na velik kamen, ki je stal kraj poti. Hotela je počivati, ker je bila jako trudna in so jo bolele noge. Zvezde so se že užigale po visokem nebu, in po ozki gorski dolinici se je vedno bolj temnilo. Jerica je videla to. Zato je naglo vstala in je hitela po poti. Krenila je mimo ovinka, pa je stopila v gozd. A pot skozi gozd je bil raven in gladek, da se ni spotaknila niti enkrat vkljub temi. Vse je molčalo po širnem gozdu in je mirovalo. A Jerice ni bilo strah. Hitela je samo naprej in se je veselila ob misli, da bo kmalu doma. Drevje se je razdelilo, in Jerici se je zdelo, da je stopila na mehko trato. Vseokrog je zadehtelo v prijetnem vonju, kakor da bi cvetelo tod okrog tisoč in tisoč grmičev rdečega ravšja. Jerica je obstala za trenutek. Nedaleč pred sabo je zagledala svetlo luč, ki je svetila jasno v črno temo.

»Ljudje stanujejo tu«, se je razveselila. »Mogoče so drvarji ali pa pastirji. In mogoče vedo kaj o Kekcu in Tinki. Pojdem v kočo, pa jih povprašam«.

Stekla je tik do luči in je postala kraj velikega poslopja, ki je črno strmelo v noč. Potrkala je trikrat na razsvetljeno okence. A ker se ji ni oglašil nihče, se je splazila ob zidu do velikih vrat. Odprla jih je, pa je stopila v vežo. Ker je bilo v veži temno, je tipala ob zidu, dokler ni prišla do lesenih vrat. Zopet je trikrat potrkala in je stopila v razsvetljeno izbo.

Toda obstala je vsa začudena na pragu in je strmela v krásno sobo, ki

je stala pred njo. Deset velikih luči je gorelo na zlatem lestenicu, ki je visel s stropa. In v tej luči se je svetila vsa soba, da je Jerici kar jemalo vid. Vsa krasna oprava se je lesketala, in po vsej sobi je dehtelo, kakor da so svetila tla vsa posejana s pomladnimi mežikeljni ... Jerica je sklenila roke, pa se ni upala naprej. Še vedno je stala na pragu in je strmela s široko odprtimi očmi v krasoto, ki se je bleščala pred njo.

Iz tega strmenja jo je prebudil glas, ki je izpregovoril kar hipoma sredi tišine: »Kdo si in kaj strmiš in zakaj stojiš na pragu?«

Jerica se je ozrla v ono stran, odkoder je prihajal glas. Zagledala je posteljo, ki je bila pregrnjena s svilnato odejo. Na belem zglavju je počivala tam ženska glava, in Jerica je videla natanko bele lase, ki so obkrožali to glavo. Stopila je dva koraka naprej in je izpregovorila z boječim glasom: »Mežnarčeva Jerica sem ... Izgubila sem v gozdu bratca in sestrico. Ves dan sem ju zaman iskala. Pa grem zdaj domov povedat, da sta zašla ... Ali ju niste nič videli? Hm, da — morala sta tod mimo, če sta šla domov. Pa ste ju morali videti ... Prosim, povejte mi, če ste ju videli. Tako me skrbi ...«

Ženska je glavo napol dvignila in je pogledala Jerici naravnost v obraz. In Jerica je vztrepetala, ko je zagledala tiste krasne, mile oči, ki so zrle vanjo. »Oj, povejte mi, če ste ju videli!« je rekla že enkrat in je sklenila roke. »Lepo vas prosim — povejte mi!«

»Nisem ju videla«, je odgovorila ženska. »Nisem ju mogla videti, ker ležim že sedem dni. Bolna sem, Jerica, tako jako bolna! A mimam mikogar, da bi mi postregel. Sama sem in zapuščena ...«

Ženska je vzdihnila tako bridko, da se je Jerici zasmilila do dna srca. — »Bolni ste, pa nimate mikogar, da bi vam postregel?« se je zavzela in je stopila bliže. »O, kako se mi smilite! Kar pri vas bi ostala, pa bi vam stregla, dokler ne okrevate. O, resnično! Hudo mi je, ker vam ne morem pomagati. Pa moram v vas po ljudi, da poiščejo Kekca in Tinko, če nista že prišla domov. Da ni tega, bi kar ostala pri vas in bi vam lepo stregla.«

Ženska se je nasmehnila in jo je pogledala še enkrat. — »O, Jerica, kar ostani pri meni!« je rekla z milim, prosečim glasom. »Saj sta tvoj bratec in sestrica že davno doma. Le meni verjemi! Pojdi, pojdi na prag! Poglej v nebo, če gori velika zvezda ravno nad goro, ki stoji pred tabo! Pojdi, pojdi pogledat! In pridi kmalu nazaj!«

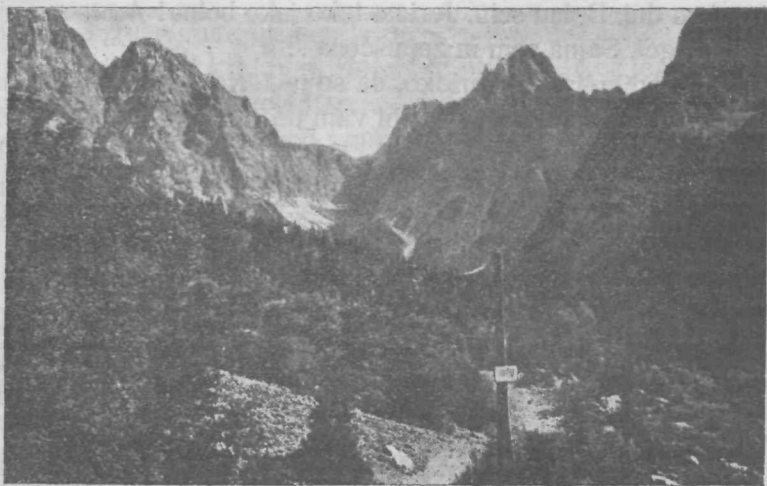
Jerica se je začudila. A vendar je slušala in je stopila vrn na prag. Ozrla se je v nebo, pa je zagledala zvezdo ravno nad goro. Zvezda je bila velika in jasna in je svetila in se je lesketala. Jerica jo je videla, pa se je vrnila v sobo. »Videla sem jo — zvezdo sem videla. Jasno gori in je velika, joj, tako velika in krasna!«

»Ali vidiš?« je rekla ženska. »Le meni verjemi, da sta tvoj bratec in tvoja sestrica zdrava in na varnem, zakaj kadar se zgodi kakemu človeku nesreča, potemni tista zvezda in ugasne. In jaz vem takoj, da se je zgodila nesreča. Zato pa se ni danes pripetilo nič hudega tvojemu bratcu in tvoji

sestrici, ker gori zvezda tako jasno. Le meni verjemi, Jerica, in ostani pri meni! Samo toliko časa ostani, da okrevam. Jutri gotovo ozdravim, če mi pomagaš... Zato pa ostani, Jerica, lepo te prosim, ostani!»

»Hm«, je pomislila Jerica in je sklonila glavo. Če gre zdaj v vas, pride šele pozno do ljudi. In preden jih skliče, bo že davno jutro. Skoro bolje bi bilo, če ostane pri tuji ženi čez noč in ji postreže. A zarano se napoti domov po ljudi, da poiščejo Kekca in Tinko. A če sta nesrečna otroka že prišla domov, pa se itak ne mudi, in zato je najbolje, da ostane tukaj. — Tako je premišljala Jerica in se je kar hitro odločila. »Bom pa ostala pri vas čez noč!« je rekla in je stopila tik postelje. »Veste, da ne boste tako sami, ker ste bolni. Bom pa ostala in vam bom stregla«.

Ženska se je prijazno nasmehnila. — »Dobro dete si, Jerica!« je dejala in jo je prijela za roko. »Vzemi stol in sedi sem k postelji!« — Jerica je storila tako, kakor ji je velela ženska. Sedla je na stol in je pričela pripovedovati o nesrečnem Kekcu in o mali Tinki. Pa tudi o svoji mami in o grobu, ki bo zdaj tako zapuščen. Pravila je o mačehi, ki jo je zapodila z doma in jo je poslala služiti k teti Nežari onkraj gorá. Pa je postala Jerica zopet žalostna, ko se je domislila vsega tega. Bridko je vzdihnila in si je podprla glavo z roko.

🌀 ZELENI GAJ VILE ŠKRLATICE 🌀

»Ne bodi žalostna, Jerica«, jo je tolažila ženska. »Glej, vse bo še dobro. Pomagala ti bom, pa boš videla, da boš zopet vesela. Jaz sama ti poiščem bratca in sestrico. Samo ozdraveti moram, samo ozdraveti... Pojdi, Jerica, pa stopi v kuhinjo! Pristavi k ognju lonec, ki je v njem juha. Ko bo gorka, pa mi jo prinesi. V kuhinji je vsega zadosti. Nič se ne boj in ne sramuj! Kar vzemi, kar ti ugaja. Saj vem, da si lačna, da komaj stojiš na nogah!«

Resnično — Jerica je bila lačna, da je bila že kar slaba. Potihoma je odšla iz sobe; skozi temno vežo je šla in je stopila v razsvetljeno kuhinjo. Na lepem, svetlem ognjišču je še gorel ogenj. Jerica je priložila še dve polenci in je pristavila lonec z juho k ognju. Nato se je ozrla radovedno krog sebe. Na mizi je stalo vse polno krožnikov; a vsi krožniki so bili polni sladkega peciva. Velik kos pečenke je stal tik pred Jerico, in vse po kuhinji je dišalo tako prijetno, da je Jerica šele zdaj začutila, kako je lačna. Noge so se ji pričele kar tresti, in zaradi slabosti se je komaj držala pokonci. Pa se ni mogla več premagovati. Urezala si je kos mrzle pečenke in belega kruha, pa je pričela hlastno jesti.

»Saj mi je rekla, da naj kar vzamem«, si je mislila. »In jaz sem tako lačna! O, saj ji povrnem vse. Lepo ji bom stregla vso noč in niti zaspala ne bom. Dobra ženska je in ima zlato srce...«

Ko se je Jerica najedla, se je začela šele prav ogledovati po kuhinji. Vedno bolj se je čudila in zavzemala. Vsa kuhinja se je kar lesketala, kakor da bi bila zidana iz samega srebra. Še celó ognjišče se je svetilo in ni bilo na njem niti najmanjšega madeža. Vsa posoda v belih omaricah je žarela, in Jerica je bila prepričana, da je samo zlato vse tisto, kar vidi po omarah. Pa je sklenila v svojem začudenju roke in je strmela. — »Kdo je ta ženska?« se je povprašala. »Znabiti je kraljica, ki se je skrila pred sovražniki sem pod gore? O, znabiti... Pa čudno — še nikoli nisem slišala na vasi niti besedice o njej. Čudno, čudno... Ovbe, da misem mogla uganiti takoj, ovbe!«

Jerica je tlesknila vsa prestrašena z rokami. Hipoma se je domislila vsega in je spoznala, kdo je ona ženska, ki leži bolna tam v krasni sobi. Kar stresla se je Jerica, ko se je tega tako hipoma domislila. Prestrašila se je, da je kar sedla na stol... »To je Škrlatica — to je Vila Škrlatica«, je izpregovorila na glas. »O, nihče drugi ni ona ženska nego Vila Škrlatica. Bel dvorec ima v gaju pod gorami; a v ta dvorec sem prišla jaz nočoj. Resnično sem prišla, pa sem pri Vili Škrlatici!«

Deklica je bila prvi trenutek vsa omamljena. Zbala se je Vile Škrlatice in najrajša bi bila kar zbežala v noč. Že se je ozrla v bela vrata in je vstala. Tri korake je že napravila proti durim; a takrat je zašumelo nekaj za njo. Preplašena se je okrenila, pa je videla, da juha že vre. In tedaj se je zopet domislila bolne ženske, ki leži zapuščena tam v sobi in ki ji je obljubila, da ji bo stregla vso noč. Pa je premagala Jerica ves svoj strah. Nasmehnila se je in je stopila k ognjišču. Juho je vtila v bel krožnik in je

vzela z miže zlato žličo. Pač je postala še enkrat in se je stresla še enkrat v svoji plašnosti. Toda že v naslednjem trenutku je odprla pogumno vrata in je stopila v sobo.

Ženska se ji je nasmehnila in ji je mignila z roko. A Jerica je povesila glavo. Zrla je v tla, ker se ni upala pogledati Vili v obraz. Lepo in varno je postavila na posteljo polni krožnik. Ženska pa je pričela srebati goriko juho. A dolgo ni srebala, ker ji je glava zdrknila nazaj na mehko zglavje. — »Ne morem več, Jerica, ne morem več, ker sem vsa slaba!« je zastokala. »O, bolna sem, pa nimam niti zdravil doma. Samo eno zdravilo mi pomaga. A kje je človek, ki bi mi ga prinesel, kje je?«

Jerica je sedela tiho na stolu in je še vedno gledala v tla. Ko pa je slišala, da Vila stoka tako bridko, je dvignila oči. — »O, gospa, rada vam pomorem, iz srca vam rada pomorem,« je dejala in je vstala. »Samo povejte mi, kje imate spravljevo tisto zdravilo. Pojdem, pa vam ga prinesem.«

»Ne moreš, Jerica, nocoj ne moreš,« je odgovorila ženska. »Daleč je tisto zdravilo, visoko na strmi gori. Pot je težka, in ti je ne zмагаš podnevi, kaj šele ponoči! Visoko na skali rastejo tri mežikeljni; dva sta rumena, a zadnji je rdeč. Da bi imela tisti rdeči mežikelj, pa bi me bila več bolna. Samo da poduham tisti mežikelj, pa sem zdrava... A kdo mi ga prinese? Jerica, kdo mi naj ga gre trgat, kdo?«

»Jaz ga pojdem trgat, jaz, gospa!« je rekla Jerica, ki se je osrčila hipoma, ker se ji je bolna ženska vedno bolj smilila. Nič več ni mislila, da leži pred njo Vila Škrlatica, in tudi bala se ni več. »Jaz vam prinesem tisti mežikelj. Na goro ga pojdem trgat zaramo. Samo za pot mi povejte gospa!«

»Onkraj rušja, Jerica,« je šepetala bolnica s slabim glasom, »onkraj rušja zagledaš stezo, ki drži naravnost v skale. A v skalah se izgubi — tam ni več steze. Po strmih stenah se moraš plaziti, dokler ne priplezaš do ozke planotice. Potem še dve steni... Vrh drugje rastejo mežikeljni... O, Jerica, ti ne zmoreš te strašne poti, ne zmoreš...«

A Jerica se je nasmehnila. — »Poizkusim, gospa,« je rekla. »Pa vem, da najdem mežikeljne. Saj ne bo tako hudo... Poizkusim jutri zjutraj in splezam na skale.«

Ženska je zamahnila še nekrat z roko in je dejala trudoma: »Ne pojdeš, Jerica, ne pojdeš... Glej, zdrzne se ti lahko na visoki steni, pa pa-deš v prepad... Ne pojdeš, Jerica...«

»A poizkusim vendarle,« je odvrnila Jerica. »Glejte, gospa! Sprejeli ste me v svojo hišo, dali ste mi bogato večerjo in ste tako prijazni z mano. Pa naj bi vam ne bila hvaležna? — O, gospa! Zato pa pojdem trgat mežikeljne. Veste, da vam poplačam vse. Stregla vam bom do jutra. A v jutru se napotim na goro. Samo to mi morate obljubiti, da mi poiščete bratca in sestrico, ko ozdravite. Samo za to vas prosim, gospa!«

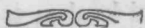
Bolnica je priklimala z glavo in je zaprla trudoma oči. Jerica se je odmaknila nekoliko od postelje in je čakala, da prične bolnica zopet govo-

riti. A čakala je dolgo. Ko ji je pogledala natanko v obraz, pa je videla, da že spi. Potihoma je Jerica vstala in je šla k mizi. Sedla je na stol in se je podprla s komolcem ob mizo. Nepremično je gledala na posteljo, da bi videla takoj, če se bolnica prebudi, da bi ji bila pripravljena takoj postreči. In Jerica je premišljala in je ugibala. Videla je bolnici naravnost v blede obraz, pa tudi bele lase je videla, ki so obkrožali tisti obraz. In zna-la je, da to ni nobena mestna gospa, pa tudi nobena kraljica, ki se je skrila pred sovražniki pod bele gore.

»Škrlatica je, Vila Škrlatica je!« je ponavljala sama pri sebi. »Tam v postelji leži Vila Škrlatica. Pa se je me bojim... In čemu bi se je bala? Jutri zjutraj pojdem na goro po tisti rdeči mežikelj. Najdem ga, gotovo ga najdem, in Vila bo zdrava...«

Tako je premišljala Jerica in je gledala nepremično na posteljo, kjer je spala Vila v težkem snu. Tiste trenutke je pozabila na dom; pa tudi na Kekca in Tiiko je pozabila. Samo to je mislila, da leži tam na postelji Vila Škrlatica, da ona sama čuva pri Vili in ji bo stregla vso noč. A v jutru pojde po zdravilo, da ozdravi Vila in se ji prijazno nasmeje.

In Jerica se je smehljala dolgo, dolgo in je mislila lepe misli. Vila je spala mirno in se ni zganila niti enkrat. Svetlo so gorele luči na lestencu, da so pričele Jerico ščemeti oči. Zaprla jih je in je nehoté zadremala. Glava ji je zdrknila na mizo, in Jerica je zaspala... (Dalje.)

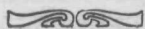

Krt.

*Ko spet sem prišel davi
kot po navadi v vrt,
tam v mehki rosní travi
je ležal — mrtev krt,
v život ohranjen,
nikjer nič ranjen:
le smrt ga je samó
zvabila na zemljó!
Pač čudno! Vse življenje
je v zemlji preoral,
veselje in trpljenje
globoko v njej prestal;
luč solnca mu nikoli
svetila ni tam doli,
samota in temà
obdajali sta ga
kot vbogega jetnika:
nazadnje pa zamika
pozemeljski ga svet
in pride vanj — umret!
Krt res je čuden.*

*Ko človek truden
je zemeljskih dobrot,
bridkosti in grenkot,
ustavi smrt mu pot,
in on prost vsake teže
k počitku v zemljo leže
in v prsti mirno spi. —
Krt že izzà življenja
sit menda je prsti;
zató tja sred zelenja
na mah ga položim
in še odenem z njim.*

*Ko spet čez nekaj dni ga
odkrijem, tam živo
različnih hroščkov miga,
jaz pa jih bom lepó
polovil, vzel na dom
in kadar gledal bom
jih v zbirki z vrta,
se spomnim krta. —*

Fr. Rojec.